

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 7CoCsp/16/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2617203554
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 01. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Adela Unčovská
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2023:2617203554.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Adely Unčovskej a členov senátu JUDr. Mariany Harvancovej a Mgr. Niny Dubovskej, v právnej veci žalobkyne: H. K., J.. XX.X.XXXX, G. G. XXX/XXX, H. proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ s.r.o., IČO: 35 807 598, so sídlom Pribinova 25, Bratislava o zaplatenie 1 500 eur, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I zo dňa 11.3.2022, č.k. 22Csp/87/2018-104, jednomyseľne takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie sa p o t v r d z u j e.

Žalobkyni sa proti žalovanému priznáva nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanému zaplatiť žalobkyni sumu 1 500 eur do 15 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok I.) a žalobkyni priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% (výrok II.).

2. Rozhodnutie vo veci samej právne odôvodnil § 497, § 499 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej len „Obchodný zákonník“), § 1 ods. 2 veta prvá, § 2 písm. a), b), d), § 9 ods. 2, § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“), § 52 ods. 1, 2, 3, 4, § 451 ods. 1, 2, § 456 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“) a vecne tým, že na základe vykonaného dokazovania zistil a v konaní nebolo sporné, že medzi stranami sporu bola dňa 15.12.2010 uzavretá zmluva o úvere č. XXXXXXXXXX, na základe ktorej žalovaný ako veriteľ poskytol žalobkyni ako dlžníkovi úver vo výške 600 eur, pričom žalobkyňa sa zaviazala vrátiť žalovanému uvedenú sumu aj spolu s poplatkom vo výške 576 eur, t.j. celkom sumu 1 176 eur v 12-tich mesačných splátkach po 98 eur počnúc dňom 12.1.2011. Ďalej zistil, že v zmluve bola žalobkyňa označená ako fyzická osoba, identifikovaná rodným číslom a číslom občianskeho preukazu s tým, že podľa zmluvy prehlásila, že finančné prostriedky jej boli poskytnuté na výkon zamestnania. Uviedol, že obrana žalovaného spočívala v tvrdení, že predmetnú zmluvu nie je možné považovať za spotrebiteľskú, keďže žalobkyňa žiadala o poskytnutie úveru na výkon zamestnania. Súd prvej inštancie konštatoval, že úver poskytnutý žalovaným spĺňal charakteristiku spotrebiteľských zmlúv, a to, že sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Vывodil, že žalovaný má v predmete svojej činnosti poskytovanie úverov a v priebehu konania ním nebolo preukázané, že by úver bol poskytol žalobkyni za účelom výkonu zamestnania. Prihliadol na možný výskyt zastierania skutočného účelu uzatvorenia zmluvy s tým, že v prípade pochybností má dôkazné bremeno na preukázanie nespotebiteľského charakteru dodávateľ, pričom existujúce pochybnosti treba odstrániť tak, že nespotebiteľský charakter musí byť preukázaný bezpečne, spôsobom nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti. Uvedené nemôže byť

splnené len všeobecným údajom o poskytnutí úveru na výkon povolania, zamestnania, resp. podnikania, ktorý neposkytuje odpoveď na otázku, aký konkrétny súvis má výkon povolania, zamestnania, resp. podnikania s uzatvorením konkrétnej zmluvy a či dlžník pri uzatváraní zmluvy konal v rámci svojej podnikateľskej činnosti. Uzavrel, že žalovaný si túto dôkaznú povinnosť nesplnil, čo má na posudzovanie právneho vzťahu vzniknutého medzi stranami sporu rovnaký vplyv, ako keby v zmluve účel uzatvorenia uvedený nebol (s odkazom na rozhodnutie Krajského súdu Prešov sp. zn. 7Co/89/2019). Zdôraznil, že v uvedenej zmluve o úvere, ktorá je zmluvou formulárového typu, neboli žiadne ďalšie údaje okrem údajov potrebných na identifikáciu žalobkyne (meno a priezvisko, bydlisko, dátum narodenia a rodné číslo, číslo občianskeho preukazu), t.j. žalobkyňa nebola identifikovaná ako subjekt konajúci v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, pričom úver jej mal byť poskytnutý na výkon zamestnania, čo však jednoznačne nepreukazuje, že finančné prostriedky mali byť použité na daný účel, a to aj s poukazom na skutočnosť, že zmluva neobsahuje možnosť označiť použitie na "osobný účel." Za danej situácie dospel k záveru o spotrebiteľskom charaktere uzavretej zmluvy o úvere, t.j. o neunesení dôkazného bremena žalovaného o tom, že by zmluva nemala byť spotrebiteľskou. Následne po posúdení náležitostí uvedenej zmluvy zistil, že zmluva je bezúročná a bez poplatkov, keďže neobsahuje náležitosti vyžadované ustanovením § 9 ods. 2 písm. j) zákona o spotrebiteľských úveroch, a to neuvedenie ročnej percentuálnej miery nákladov, pričom ide o nedostatok, ktorý právna úprava sankcionuje tým, že spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov s poukazom na § 11 ods. 1 písm. a) daného zákona. S prihliadnutím na uvedené skutočnosti potom vyvodil, že žalobkyňa mala povinnosť zaplatiť žalovanému len istinu, a to sumu poskytnutého úveru vo výške 600 eur. Z uvedeného dôvodu žalobe vyhovel, a to s poukazom na listinné dôkazy, z ktorých je zrejmé, že žalobkyňa zaplatila žalovanému viac, ako bola istina úveru, pričom žalovaný uvedenú skutočnosť a ani žalobkyňou tvrdenú výšku bezdôvodného obohatenia nespороval. Vo vzťahu k námietke res iudicata vznesenú žalovaným z dôvodu existencie rozhodcovského rozsudku Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného zriaďovateľom Slovenská rozhodcovská a.s., sp. zn. SR 12837/11 zo dňa 12.04.2012, dospel k záveru, že námietka nie je dôvodná, keďže v rozhodcovskom konaní si žalovaný v procesnom postavení žalobcu uplatnil voči žalobkyni ako žalovanej nárok na zaplatenie zmenkovej sumy vo výške 1 185,01 eur s príslušenstvom (zo zabezpečujúcej zmenky), zatiaľ čo v tomto súdnom spore si žalobkyňa ako spotrebiteľ uplatnila svoj nárok titulom vydania bezdôvodného obohatenia, preto ide o rozdielne právne nároky. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“), keď celkový úspech žalobkyne bol 100%.

3. Proti uvedenému rozsudku podal odvolanie žalovaný z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) C.s.p., t.j., že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Výslovne odmietol posudzovanie žalobkyne ako spotrebiteľa, nakoľko žalobkyni bol úver poskytnutý na účel zamestnania, ktoré vyhlásenie v zmluve uviedla a podpísala žalobkyňa. S poukazom na § 2 písm. a) zákona o spotrebiteľských úveroch poukázal na to, že spotrebiteľom je fyzická osoba, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania, pričom dôležité je, na aký účel bol úver poskytnutý, a nie na aký účel povinný poskytnuté peňažné prostriedky v skutočnosti použil. Uviedol, že pri poskytnutí úveru vychádzal z vyhlásení žalobkyne, že ide o úver poskytnutý na výkon podnikania. Konštatoval, že zákon o spotrebiteľských úveroch neustanovuje, že žiadateľ o úver v čase poskytnutia úveru na podnikanie, zamestnanie alebo povolanie, musí byť podnikateľom alebo zamestnaný (s odkazom na uznesenie Okresného súdu v Trebišove zo dňa 25.11.2010, sp.zn. 6Er/699/2009). Podľa jeho názoru je potrebné akceptovať jeho dobrú vieru, s ktorou do právneho vzťahu vstupoval, ktorá argumentácia je v súlade s judikatúrou Európskeho súdneho dvora v oblasti práva na ochranu spotrebiteľa (s odkazom na rozhodnutie ESD, C-464/01). Vo vzťahu k vydaniu bezdôvodného obohatenia namietal, že v danom prípade nenastala ani jedna z foriem bezdôvodného obohatenia, ktorú stanovuje zákon, keďže žalobkyňa plnila na základe platne uzatvorených zmlúv o úvere, ktoré nikdy neboli právoplatne vyhlásené za neplatné, rovnako tak právny dôvod na plnenie z týchto zmlúv nikdy neodpadol a majetkový prospech získal žalovaný z poctivých zdrojov. Poukázal na to, že žalobkyňa bola v omeškani s úhradou istiny, preto žalovanému patrí aj nárok na zákonný úrok z omeškania a ďalšie sankcie vyplývajúce zo zmluvy. Na základe uvedeného žiadal, aby súd napadnutý rozsudok zrušil.

4. Žalobkyňa sa k odvolaniu žalovaného vyjadrila v podaní zo dňa 6.5.2022, v ktorom uviedla, že tvrdenia žalovaného v odvolaní sú iba vo všeobecnej rovine. Ďalej uviedla, že na základe výzvy zaplatila celkový

čiasťku 1 176 eur a napriek tomu sa vykonávali zrážky zo mzdy, pričom má za to, že sú to platby bez právneho dôvodu. Žiadala napadnutý rozsudok potvrdiť.

5. Odvolací súd preskúmal vec v rozsahu a medziach dôvodov odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 a 378 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „C.s.p.“), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C.s.p.), keďže sa nejednalo o prípad, v ktorom by bolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, nariadenie pojednávania si nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je podané dôvodne.

6. Odvolací súd, prihliadajúc na obsah súdneho spisu a z neho vyplývajúci skutkový stav, nezistil v postupe súdu prvej inštancie žiadne vady týkajúce sa procesných podmienok (§ 380 ods.2 C.s.p.).

7. K doplneniu dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie a v záujme dôsledného vyporiadania sa s odvolacími námietkami odvolací súd udáva nasledovné.

8. Podľa § 497 Obchodného zákonníka zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

9. Podľa § 1 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch účinného v čase uzatvorenia zmluvy o úvere spotrebiteľským úverom na účely tohto zákona je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi.

10. Podľa § § 2 písm. a), b) a d) zákona o spotrebiteľských úveroch účinného v čase uzatvorenia zmluvy o úvere na účely tohto zákona sa rozumie spotrebiteľom fyzická osoba, ktorej je ponúkaný alebo bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania, veriteľom fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá ponúka alebo poskytuje spotrebiteľský úver v rámci svojej podnikateľskej činnosti, zmluvou o spotrebiteľskom úvere zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom.

11. Podľa § 9 ods. 2 písm. j) zákona o spotrebiteľských úveroch účinného v čase uzatvorenia zmluvy o úvere zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať tieto náležitosti ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov.

12. Podľa § 11 ods. 1 písm. a) zákona o spotrebiteľských úveroch účinného v čase uzatvorenia zmluvy o úvere poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere nemá písomnú formu podľa § 9 ods. 1 a neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až k), r) a y) a § 10 ods. 1.

13. Podľa § 52 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

14. Podľa § 451 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať. Bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

15. Podľa § 456 Občianskeho zákonníka predmet bezdôvodného obohatenia sa musí vydať tomu, na úkor koho sa získal. Ak toho, na úkor koho sa získal, nemožno zistiť, musí sa vydať štátu.

16. Odvolací súd v prejednávanej veci dospel k záveru, že súd prvej inštancie postupoval správne, ak v danej veci vyvodil, že úver uzavretý medzi žalobkyňou a žalovaným je potrebné považovať spotrebiteľský.

17. V prejednávanej veci je nepochybné, že zmluva o úvere uzavretá medzi žalovaným ako právnickou osobou, ktorá pri uzatváraní zmluvy konala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a žalobkyňou ako fyzickou osobou, pričom išlo o zmluvu formulárového typu, do obsahu ktorej nemohla žalobkyňa zasahovať. Je potrebné prisvedčiť záveru súdu prvej inštancie, že vzhľadom na možný výskyt zastierania skutočného účelu uzatvorenia zmluvy, a to predovšetkým na údaje vyplnené v zmluve, mal žalovaný povinnosť preukázať nespotebiteľský charakter zmluvného vzťahu. Po preskúmaní obsahu uzavretej zmluvy je zrejmé, že táto okrem základných identifikačných údajov žalobkyne (meno, priezvisko, bydlisko, dátum narodenia, rodné číslo a číslo občianskeho preukazu) neobsahovala žiadne údaje o jej zamestnaní (hoci žalobkyňa bola zamestnaná, ktorá skutočnosť vyplýva z predložených dôkazov - žiadosť o zrážky zo mzdy) a nebola identifikovaná ani ako osoba konajúca v rámci predmetu podnikateľskej činnosti. Nie je preto relevantná argumentácia žalovaného, že v čase poskytnutia úveru na výkon zamestnania nemusí byť žiadateľ o úver zamestnaný. Odvolací súd súhlasí so záverom prvoinštančného súdu, že nespotebiteľský charakter zmluvy nebol zo strany žalovaného hodnoverne preukázaný, keď z obsahu zmluvy ani z predložených listín nevyplyva žiadny konkrétny súvis výkonu povolania s uzatvorením úverovej zmluvy. Odvolací súd na okraj poznamenáva, že ak by súd pripustil argumentáciu žalovaného o tom, že zmluva o úvere nie je spotrebiteľskou zmluvou podľa zákona o spotrebiteľských úveroch, musel by ju nutne posúdiť ako zmluvu o úvere podľa § 497 Obchodného zákonníka. V predmetnej zmluve však absentuje podstatná náležitosť - záväzok dlžníka zaplatiť úroky, ktorá skutočnosť by robila zmluvu absolútne neplatnou s následkom povinnosti vrátiť si navzájom prijaté plnenia. Tvrdenie žalovaného, že zmluva bola uzatvorená podľa § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka nemá oporu v obsahu samotnej zmluvy, v ktorej je deklarované, že ide o zmluvu o úvere (a o poskytnutie úveru).

18. Ak teda súd prvej inštancie posúdil predmetnú zmluvu ako zmluvu, na základe ktorej žalovaný poskytol spotrebiteľský úver, a zároveň na uvedený vzťah aplikoval ustanovenia zákona č. 129/2010 Z.z. a ustanovenia o ochrane spotrebiteľa upravené v § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, postupoval správne. Pre spotrebiteľský úver sa zákonom č. 129/2010 Z.z. z hľadiska formálnych náležitostí vyžaduje písomná forma zmluvy a predpísané obsahové náležitosti (§ 9 ods.1,2). V ust. § 11 ods. 1 citovaného zákona sú vymedzené prípady , kedy sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov (o.i. aj v prípade, ak zmluva neobsahuje údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov). Odvolací súd sa v plnej miere stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie , že v spotrebiteľskej zmluve údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov absentuje. Z uvedeného dôvodu potom možno vyvodiť, že v dôsledku úplnej absencie tohto údaj požadovaného podľa § 9 ods. 2 písm. j) zákona o spotrebiteľských úveroch účinného v čase uzavretia zmluvy je predmetný úver bezpoplatkový a bezúročný a žalobkyňa vznikol nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške, v ktorej presiahli jej platby úverom poskytnutú istinu, ktorú žalovaný žiadnym spôsobom nerozporoval.

19. Pokiaľ žalovaný namietal, že v danom prípade nejde o vydanie bezdôvodného obohatenia z dôvodu, že nenastal ani jeden z predpokladaných dôvodov stanovených v § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka , odvolací súd odkazuje na nález Ústavného súdu SR z 12. mája 2020, sp. zn. III. ÚS 43/2020, v zmysle ktorého bezúročnosť úveru nastupujúca ako ex lege dôsledok porušenia konkrétnych ustanovení zákona o spotrebiteľskom úvere, má v prípade spotrebiteľovho plnenia nad rámec požičanej istiny ten následok, že na strane prijímajúceho veriteľa vzniká bezdôvodné obohatenie. Jeho základ je daný porušením zákona už v priebehu kontraktnej fázy, pričom však toto porušenie nemá vplyv na platnosť spotrebiteľskej zmluvy ako takej. Zmluvný vzťah je v takomto prípade založený relevantným právnym titulom, na základe ktorého sú zmluvné strany povinné si navzájom plniť (aj keď zo strany spotrebiteľa v obmedzenom rozsahu, nekorešpondujúcom s ustanoveniami zmluvy o úrokoch, poplatkoch).

20. Na základe uvedeného odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 C.s.p. ako vecne správny potvrdil.

21. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 262 ods. 1 a § 396 ods. 1 C.s.p. a v konaní úspešnej žalobkyne priznal voči žalovanému nárok na plnú

náhradu trov odvolacieho konania s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 2 po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktorý vydá súdny úradník.

22. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).